

- Пошкодження інфраструктури. Хоча бойові дії безпосередньо не зачепили область, все ж готельний сектор страждає через загальну кризу в країні.

Визначаючи перспективи розвитку готельного господарства слід зауважити, що попри складну ситуацію, готельний бізнес Івано-Франківщини має значний потенціал для подальшого відновлення і розвитку. Основні перспективи включають: інновації у сфері послуг; залучення інвестицій; партнерство з громадським сектором. Важливо створити сприятливі умови для адаптації бізнесу до нових реалій, зокрема через підтримку держави, залучення інвестицій та впровадження сучасних технологій. У майбутньому готельна інфраструктура може стати не лише економічним, а й соціальним фундаментом для регіону, сприяючи інтеграції переселенців, розвитку туризму та відновленню довіри до України як надійного туристичного напрямку.

Перелік використаних джерел

1. Баженова С.Е., Пологовська Ю.Ю., Бикова М.Д. (2022). Реалії розвитку туризму в Україні на сучасному етапі. Наукові перспективи. Серія «Економіка». 2022. 5(23). С. 168–180. Бойко В.О., Далевська Н.М. Розвиток туризму після збройних конфліктів у різних країнах світу. Управління змінами та інновації. 2022. (3). С. 5-10.

2. Бордун О., Шевчук В., Монастирський В., Лучка О. Втрати та напрями порятунку туристичного бізнесу України в умовах війни. Вісник Львівського університету. Серія економічна. 2022. (62). С. 178–196.

3. Горшечнік А.А. Сучасні тенденції розвитку міжнародного туризму в Україні. Кваліфікаційна робота, ХГПА, Хмельницький. 2024. 65 с.

УДК 333.36

Тахтаджієва Н.І., викладач,
відокремлений структурний підрозділ
«Запорізький гуманітарний фаховий коледж
Національного університету «Запорізька політехніка».

КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД ДЛЯ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВІЙНИ

Більш ніж за три роки з початку повномасштабної військової агресії щодо України всі галузі вітчизняної економіки зазнали значних змін і, на жаль, втрат. Не оминула ця доля і готельно-ресторанну сферу, яка тільки-но почала оговтуватися від «ковідних» наслідків, як стикнулася із реаліями воєнного часу. Одразу після того, як минув шок перших днів війни і стало очевидним, що країна встояла, з'явилося розуміння необхідності підтримки

економіки, як складової стійкості країни. Перед суб'єктами діяльності у сфері готельно-ресторанних послуг і іншими представниками широкої спільноти фахівців індустрії гостинності постали нагальні завдання збереження галузі і її адаптації до функціонування в нових жорстких умовах.

Для практичного запровадження ефективних заходів втримання і створення можливостей для подальшого розвитку готельно-ресторанного сектору економіки необхідне всебічне дослідження проблем і можливостей їх подолання в цій сфері. Такі дослідження проводяться цілим рядом науковців і практиків.

Аналіз публікацій [1, 2, 3, 4] дозволяє виділити ряд основних проблем, з якими стикнулася галузь і на які в першу чергу звертають увагу дослідники. Серед них:

- різного рівня пошкодження чи руйнування готельно-ресторанної інфраструктури, подекуди навіть повне знищення закладів (переважно східних та південних областей України);
- скорочення трудових ресурсів, зайнятих в цій сфері (мобілізація чоловіків, виїзд закордон жінок);
- різке скорочення, аж подекуди до припинення, туристичного потоку, що відбивається і на закладах, які надають послуги з розміщення і харчування туристів;
- зміни у поведінці і потребах споживачів;
- фінансово-економічні проблеми (інфляція, призупинення інвестицій, зміни в податковій політиці, підвищення цін на продукти та послуги, підвищення вартості імпорту продуктів, зниження купівельної спроможності населення) тощо.

В даних та інших дослідженнях автори аналізують заходи, до яких вже вдаються заклади готельно-ресторанної індустрії, щоб підтримувати можливість подальшого власного функціонування, а також пропонують власні бачення вирішення нагальних проблем, акцентуючи увагу на ролі власне самих закладів готельно-ресторанної сфери.

На наш погляд, ці проблеми потребують комплексного підходу для вирішення і не лише самими закладами, а можуть вимагати підтримки з боку держави, місцевої влади та бізнес-асоціацій.

Комплексний підхід для вирішення проблем готельно-ресторанного бізнесу в Україні в умовах війни має включати різноманітні заходи, які можуть допомогти адаптуватися до нових реалій та забезпечити стійкість бізнесу. Ось кілька ключових напрямків:

1. Державна підтримка. Така підтримка передбачає надання допомоги та стимулів для забезпечення стійкості та виживання підприємств (впровадження державних програм фінансової підтримки для підприємств, що постраждали від війни, зокрема гранти, кредити з пільговими умовами, можливість отримання прямої компенсації за зруйновану власність; введення тимчасових податкових канікул або зниження податків для готельно-ресторанних підприємств, що постраждали найбільше).

2. Страхування (розробка спеціальних страхових програм для готелів і ресторанів, що покривають ризики, пов'язані з військовими діями).

3. Підвищення безпеки закладів готельно-ресторанної сфери (забезпечення належного рівня безпеки для гостей і працівників, включаючи укриття, системи оповіщення та підготовку персоналу до надзвичайних ситуацій).

4. Адаптація галузі до нових споживчих запитів (розвиток онлайн-сервісів, вдосконалення платформ для онлайн-замовлення їжі, бронювання номерів, а також впровадження систем доставки; адаптація меню ресторанів до змін в постачанні продуктів та перевагах споживачів; переорієнтація готельних послуг на реабілітацію і оздоровлення, що має більший попит, активізація курортних готелів).

5. Маркетинг і промоція (зосередження на залученні місцевих жителів через акції, знижки та спеціальні пропозиції; налагодження партнерських відносин з туристичними агенціями для залучення внутрішнього туризму) .

6. Навчання та розвиток персоналу (організація курсів підвищення кваліфікації для працівників, що допоможуть адаптуватися до нових умов роботи); організація психологічної підтримки для працівників і клієнтів, щоб допомогти їм справитися зі стресом і невизначеністю; мотиваційні програми (впровадження системи заохочень для працівників, щоб утримати кадри в умовах нестабільності).

7. Впровадження нових технологій та екологічні рішення (використання сучасних технологій для оптимізації процесів обслуговування, управління запасами та комунікації з клієнтами; впровадження сталих практик, таких як використання екологічних продуктів і зменшення відходів).

8. Об'єднання зусиль (співпраця з місцевою владою та організаціями, активна участь у консультаціях з місцевою владою щодо підтримки бізнесу та розвитку інфраструктури; співпраця з іншими підприємствами для обміну досвідом і ресурсами).

Реалізація комплексного підходу потребує часу, пошуку ресурсів і спільних зусиль та може допомогти готельно-ресторанному бізнесу в Україні адаптуватися до викликів війни та забезпечити його стійкість у майбутньому.

Перелік використаних джерел

1. Даниленко-Кульчицька В. А. Вплив війни на готельно-ресторанний бізнес України. *Індустрія туризму і гостинності в Центральній та Східній Європі*. 2022. № 6. URL: <http://journals-lute.lviv.ua/index.php/tourism/article/view/1190/1122>

2. Безучко Л.С., Білоус С.В., Філь М.І. Готельне господарство України в умовах війни: сучасний стан та перспективи розвитку. *Економіка та суспільство*. 2023. Випуск 47. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2145>

3. Мітяєва Т.Л., Горішевський П.А. Війна та готельно-ресторанна сфера: виклики та адаптація. *Економіка та суспільство*. 2024. Випуск 62. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4049>

4. Румянцева І. Б., Мендела І. Я. готельна індустрія України в умовах воєнного часу. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2024. № 11. URL: https://reicst.com.ua/pmt/issue/view/issue_11_2024

УДК 615.8:338.48–6:614.2

Щука Г. П., д.пед.наук, професор,
професор кафедри географії та туризму,
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II, м. Берегове.

МЕДИЧНИЙ SPA ТА САНАТОРНО-КУРОРТНИЙ ТУРИЗМ: ВІДМІННІСТЬ КОНЦЕПЦІЙ

Протягом тривалого часу значним попитом серед вітчизняних споживачів, які мали потребу в профілактиці та / чи реабілітації, користувалися санаторно-лікувальні послуги. Забезпечення санаторно-курортним лікуванням вразливих категорій населення було одним із напрямків соціальної політики. Проте, внаслідок ряду політичних та економічних криз, державне фінансування зменшилося, санаторно-курортні заклади поступово змінюють свою цільову аудиторію, розширюють коло послуг і перетворюються на медичні SPA-заклади, що розглядається позитивною тенденцією сучасного ринку лікувально-оздоровчого туризму.

Але між санаторно-курортним та SPA-туризмом існують значні розбіжності:

Санаторно-курортний туризм – тип туристичної діяльності, що спрямована на поліпшення та відновлення здоров'я методами санаторно-курортного лікування, які базуються на застосуванні природних лікувальних ресурсів;

Медичний спа-туризм – тип туристичної діяльності, яка спрямована на поліпшення та відновлення здоров'я шляхом застосування спеціальних методик оздоровлення: лікувальні фізичні вправи, дієтичне харчування, лікувально-оздоровчі процедури, які не передбачають медичного втручання, але реалізуються переважно фахівцями з охорони здоров'я.

Аналіз наукових досліджень та практики лікувально-оздоровчого туризму дозволив нам провести співставлення даних явищ (табл. 1).